

відображаються всі повздовжні лінії нігтя, а лише найбільш виражені із них. Тому при порівнянні можливі деякі розбіжності в їх кількості. Але всі найбільш виражені лінії повинні співпадати.

При порівнянні ознак конфігурації лінії зрізу нігтя основним є не кількість співпадань, а якість співпадаючих ознак. Чим індивідуальніші ознаки – тим вона вища. Тому, при співпаданні невеликої кількості таких ознак (3-5) і при умові тотожності загальних характеристик лінії розділення може бути зроблений висновок про ідентичність порівнюваних об'єктів.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, необхідно зазначити, що поряд із слідами рук, взуття та рукавичок, сліди інших частин тіла людини, а зокрема нігтів, відіграють неабияку роль у формуванні як загального уявлення про обставини вчинення злочину так і доказової бази для подальшого розслідування злочинів.

Список використаних джерел

1. Криминалистическая экспертиза: Курс лекций. Вып. 1: Трасологическая экспертиза / Редкол.: Кантор И.В. (отв. ред.) и др.; Под общ. ред. Б.П. Смагоринского. – Волгоград, 1996. – 300 с.
2. Трасология и трасологическая экспертиза : учебник / А.Г. Сухарев, А.В. Калякин, А.Г. Егоров, А.И. Головченко. – Саратов, 2010 – 420 с.
3. Нестеров Н.И. Установление групповой принадлежности трасологических объектов: Учебное пособие. - Х., 1988.

Шекель Юлія Федорівна,

здобувач ступеня вищої освіти
«бакалавр» ННІ № 2 НАВС

Науковий керівник:

Юсупов Володимир Васильович,

провідний науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії з
проблем криміналістичного
забезпечення та судової
експертології ННІ № 2 НАВС,
доктор юридичних наук, доцент,
полковник поліції

ЕКСПЕРТНІ ПОМИЛКИ ПІД ЧАС ДОСЛІДЖЕННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Висновок експерта під час доказування займає важливе місце. Частина 2 ст. 84 Кримінально-процесуального кодексу України висновок експерта відносить до одного з процесуальних джерел доказів. Проведення судової експертизи є слідчою (розшуковою) дією, що здійснюється

обізнаною особою (експертом), яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями.

Однак, при здійсненні експертних досліджень нерідко зустрічаються неточності. Так, наприклад, при проведенні експертиз вогнепальної зброї і набоїв найчастіше зустрічаються такі помилки:

1. Неповнота та неточність опису досліджуваних об'єктів, зразків та інших матеріалів.

2. Неповнота дослідження.

3. Неправильна оцінка ознак досліджуваних об'єктів і зразків.

4. Неправильне або недостатнє обґрунтування висновків.

Зазначені неточності є причиною неправильних висновків, що знижує їхню достовірність і обґрунтованість та не дозволяє використовувати результати експертиз у процесі доказування, так як у таких випадках маємо недостовірний доказ.

Найбільше типові недоліки трапляються при описі вогнепальної зброї – використання неправильних термінів, відсутність відомостей про важливі ознаки досліджуваного об'єкта. Іноді експерти некоректно трактують поняття «вогнепальна зброя», вважаючи, що вогнепальною зброєю можуть бути визнані тільки пристрої, придатні для проведення пострілу у наданому на дослідження стані. При цьому не досліджуються вражаючі властивості снаряда, стріляного зі зброї (початкова швидкість, пробивна здатність тощо), що призводить до неповноти, а іноді до помилки у висновку експерта при віднесенні пристрою до вогнепальної зброї. [1]

Під час опису саморобної вогнепальної зброї можуть бути помилково використані терміни, уживані при описі аналогічних деталей стандартної зброї. Наприклад, часто саморобну вогнепальну зброю, що має барабан для спорядження набоїв або зарядів, називають пістолетом, а фактично – це револьвер.

При вирішенні ідентифікаційних завдань у процесі балістичних досліджень (ототожнення зброї за слідами на кулях і гільзах) часто у висновках не вказуються ознаки, що індивідуалізують досліджувані об'єкти (кулі, гільзи, зброю), а саме наявність:

1. Маркувальних позначень.

2. Пізнавального покриття для захисту від корозії.

3. Слідів обробки абразивними матеріалами і металообробними інструментами.

4. Слідів деформації, фрагментації та ушкодження.

5. Сторонніх включень і нашарування речовин.

При ідентифікації зброї за слідами на стріляних гільзах не завжди описується стан деталей зброї, що контактують при пострілі із гільзою набою, наявність на них мастила, сторонніх нашарувань і часток. Варто зазначити, що іноді сторонні частки, зафіксовані на поверхні набійникового упора, можуть залишати на капсулі гільзи досить чіткі й стійкі сліди, цілком придатні для ототожнення зброї.

У низці експертиз вогнепальної зброї і набоїв при вирішенні ідентифікаційних завдань допускалися методичні спрощення: у висновку взагалі не описуються або описуються поверхнево стадії роздільного і порівняльного дослідження об'єктів. [2, с. 56]

У процесі експертиз вогнепальної зброї та набоїв, вогнепальних ушкоджень як помилки, найбільш часто зустрічається неповний і неправильний опис об'єктів із вогнепальними ушкодженнями і самих ушкоджень. В описах не вказуються ознаки, характерні для вогнестрільних ушкоджень, як для основних, так і для додаткових ознак пострілу.

Неповним буде дослідження вогнепальної зброї й у тому випадку, якщо експерти не встановили рік її випуску, не розшифрували значення маркувальних позначень: іноді експерти обмежуються твердженням про те, що зброя іноземного виробництва, хоча є відповідні довідкові посібники, що дозволяють визначати не тільки країну, але й фірму, якою виготовлена зброя, а також її модель. [2]

Всі розбіжності повинні бути оцінені з погляду їх походження і знайти своє відображення у висновку експерта. Якщо в процесі порівняльного дослідження виявлені як збіги, так і розбіжності окремих загальних і окремих ознак і в результаті додаткових експериментів не вдається виявити причину розходжень, то ознаки, що збігаються, не утворюють досить характерного достатнього комплексу, експерт повинен зробити висновок про неможливість ототожнення зброї або про непридатність слідів на досліджуваному об'єкті для ототожнення.

Під час проведення судово-балістичних експертиз, пов'язаних із встановленням дистанції пострілу за особливостями вогнепальних пошкоджень на перепонах, деякі експерти обмежуються зіставленням пошкоджень із характеристиками вогнепальних пошкоджень, зазначеними в спеціальній літературі. Обґрунтування висновків про дистанцію та напрямок пострілу суто на підставі довідникових або інших літературних джерел є істотним недоліком і може стати причиною експертної помилки. [1]

Найбільш складною при проведенні ідентифікаційних експертиз вогнепальної зброї і набоїв є оцінка ознак, що розрізняються, які служать підставою для категоричних негативних висновків. Безсумнівними показниками для заперечення ототожнення є розходження загальних ознак.

У висновках ідентифікаційних експертиз вогнепальної зброї і набоїв можуть застосовуватися тільки категоричні (позитивні або негативні), приблизні (ймовірні, позитивні й негативні) висновки та висновок про неможливість вирішення питання про тотожність.

Отже, усунення зазначених недоліків при проведенні експертиз вогнепальної зброї і набоїв буде сприяти підвищенню якості, обґрунтованості та доказової цінності висновку експерта щодо його ефективного використання у слідчій та судовій практиці при розслідуванні злочинів, пов'язаних з використанням зброї і набоїв до неї. [2]

Список використаних джерел

1. Абрамова В. М. Помилки в судово-експертній діяльності: сутність, умови виникнення та види В М Абрамова, Є Ю Свобода Криміналістика и судебная экспертиза: міжвід. наук.-метод. зб. КНДІСЕ МЮ України. – К., 2014. – Вып. 59. – С. 72-78.
2. Бергер В. Е. Образцы экспертных заключений. Баллистика/В. Е. Бергер, Я. В. Рыбалко – К., 1988.

Шрамко Олександр Михайлович,
директор Тернопільського науково-
дослідного експертно-криміналістичного
центру МВС України

УЧАСТЬ СПЕЦІАЛІСТА, ЯК ПРОЦЕСУАЛЬНА ФОРМА ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ У РОЗСЛІДУВАННІ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ

Реформаційні процеси, що відбуваються у правоохоронній та судовій системах в повній мірі торкаються питань використання спеціальних знань у кримінальному процесі під час розслідування корупційних злочинів. Чинний Кримінальний процесуальний кодекс України постійно зазнає змін і удосконалень, але деякі його положення дотепер є дискусійними та потребують більш ретельного наукового обґрунтування. Зокрема це стосується використання такої процесуальної форми, як участь спеціаліста у слідчих діях.

Поряд з іншими формами використання спеціальних знань слідчий використовує спеціальні знання й технічні засоби для дослідження джерел інформації у формі участі фахівця в слідчих діях [5, с. 82.].

Частина науковців схиляється до традиційної класифікації форм використання спеціальних знань у кримінальному процесі. Зокрема Е. Р. Россинська зазначає, що залучення спеціаліста є процесуальною формою використання спеціальних знань [4, с. 7.].

Цієї ж думки притримується Г. І Грамович, який вважає, що підґрунтям цього є: відсутність у слідчого вузькоспеціальних знань і навичок; умов для самостійного вирішення завдань, що потребують спеціальних знань; необхідність з етичних, тактичних міркувань проведення окремих дій відповідним спеціалістом; великий обсяг роботи, що потребує спеціальних знань та навичок; необхідність використання одночасно декількох науково-технічних засобів і методів; та інші. [1, с. 22.].

За визначенням ч. 1, ч. 2 ст. 71 КПК України, спеціалістом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних або інших засобів і може надавати